

ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಡುತಿ

1. **Ref.:** Dasara Padagalu – Purandara Dasara Keerthane, Samyukta Samputa, Edited by Shri Pavanje Gururao, Sriman Madhwa Siddantha Granthalaya, Udupi
2. **Ref.:** Purandara Sahitya Darshana, Samputa 3, Samaja Darshana edited by Prof. S.K. Ramachandra Rao
3. **Note:** Lyrics in both the above references are fully matching. Singer has followed these wordings.

ರಾಗ: ಪಂತುವರಾಳಿ

ತಾಳ: ಅಟ

ಹೆಂಡತಿ, ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಡುತಿ || ಪ ||

ದೊಡ್ಡ ಕೊಂಡ ಕೋತಿಯಂತೆ ಕುಣಿ ಕುಣಿಸುತ್ತಿ || ಅಪ ||

ಹೊತ್ತಾರೆ ಏಳುತ್ತಿ ಹೊರಗೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿ
ಹೊತ್ತು ಹೋಯಿತು ಭತ್ಯ ತಾರೆನ್ನುತ್ತಿ
ಉತ್ತಮ ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಮಾತು ಮೀರುತ್ತಿ
ಮೃತ್ಯು ದೇವತೆಯಂತೆ ಮನೆಯೊಳಗಿರುತ್ತಿ || 1 ||

ಇಲ್ಲದ್ದು ಬೇಡುತ್ತಿ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡುತ್ತಿ
ಒಳ್ಳೆ ಊಟವನುಂಡು ಕುಳಿತಿರ್ಪೆನೆಂತಿ
ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರೆನೆಂತಿ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತದ್ದಾಂಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿ || 2 ||

ಹಿರಿತನಕ್ಕೋಗುತ್ತಿ ಗರುವಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿ
ನೆರೆಹೊರೆಯರ ಕೂಡ ಬಡಿದಾಡುತ್ತಿ
ದೊರೆ ಸಿರಿ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಸ್ಮರಿಸದೆ
ದುರಿತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ನೀ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿ || 3 ||

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಹೆಂಡತಿ-ಗಂಡ ಇವರ ಚರ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಿರಬೇಕು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೃದಯವಂತಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ ತಾಳ ತಪ್ಪಿದ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಶೋಷಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವಿಷಮ ದಾಂಪತ್ಯದ ಹೆಂಡತಿಯೊಬ್ಬಳ ಚರ್ಯೆಗಳ ಕಥನವಿದೆ. ಗಂಡನೊಂದಿದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವಳು ಹಿರಿಯತನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಸಂಸಾರದ ಇತರರೊಂದಿಗೂ ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರೊಂದಿಗೂ ಜಗಳಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬುದೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಚಿತ್ರ. ಗಂಡುಗಳೂ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸಲಾರರೆಂದಲ್ಲ.

ಕೊಂಡ ಕೋತಿ - ಬೆಟ್ಟದ ಕಪಿ.

ಭತ್ಯ - ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ದಿನಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಯಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಅಥವಾ ಹಣ; ಬತ್ತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಭೃತ್ಯೆ' ಎನ್ನುವುದರ ತದ್ಭವ.

ಗರುವಿಕೆ = ಗರ್ವ, ಜಂಭ, ದರ್ಪ

Classification: Mundige

Ankita: purandara vittala

Location: NA

Category: Jeevana Sutra

Sub-Category: patni, prana, koti, sullu, oota, smarane,

Pravachana: NA

Explanation: Dr. Vijayendra Desai